		का कोड er-II		^{√0.} D)			
Sior	nature and Name of Invigilator	1 10	Seat No.					
	ignature)		(I1	n figur	es as i	n Adı	nit C	Lard)
(N	fame)	Seat I	No					
2. (Signature)				(In wo	ords)		-	
(N	ame)	OM	R Sheet No.					
JU	N - 20220		(To be	filled	by the	Cand	lidat	e)
Tim	e Allowed : 2 Hours]			[Ma:	ximun	n Ma	rks	: 200
Nun	ber of Pages in this Booklet : 40	Nu	mber of Que	stions	in this	s Boo	klet	: 100
 1. 2. 3. 4. 	 Instructions for the Candidates Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example : where (C) is the correct response. 	1. 2. 3. 4.	विद्याश् परिक्षार्थींनी आपला अ तसेच आपणांस दिलेत सदर प्रश्नपत्रिकेत 11 आहेत. या प्रश्नपत्रिके परीक्षा सुरू झाल्यावर मिनीटांमध्ये आपण स पहाव्यात. (i) प्रश्नपत्रिका सील नसलेत (ii) पहिल्या पृष् तसेच प्रश्नप पृष्ठे कमी अ असलेली कि 5 मिनिटातन् घ्यावी. त्यान् वाढवून मिळ (iii) वरीलप्रमाण् ओ.एम.आर प्रत्येक प्रश्नासाठी (A आहेत. त्यातील योग्य काळा/निळा करावा. उदा. : जर (C) हे यो	गसन क्रमांक ल्या उत्तरपत्रि 00 बहुपर्यार तेतील सर्व प्र विद्यार्थ्याला दर प्रश्नपत्रि उघडण्यासा त्री किंवा सी ठावर नमूद मत्रिकेतील प भसलेली/कर् त्रवा इतर त्रुटी व पर्यवेक्षका तंतर प्रश्नपत्रि केंवा इतर त्रुटी उत्तरपत्रिके), (B), (C) व उत्तराचा र	केचा क्रमांक प्रा प्रश्न आहे । प्रश्न सोडविपं : प्रश्न सोडविपं : प्रश्न पत्रिका का उघडून र ती प्रश्न प्रि ला उघडलेल मे प्रश्न अस् ला परत देऊ त्रका बदलून पा चि कृपया f ताळून पाहि ज्वा नंबर लिख आणि (D) अ काना खाली	ल वरच्या 5 त्याखाल त. प्रत्येव गे अनिवा दिली जा बालील ब केवर लाव केवर लाव केवर लाव केवर लाव केवर लाव संख्या सेळणार वद्यार्थ्यानं तर हावा. 1शी चार	ी लिहाव 5 प्रश्नास र्य आहे. ईल सुरु हिल सुरु होले सील त्रका स्वि त्रकेची ए पत्रिका स् पत्रिका स् पत्रिका स् नाही तर नोही द्र विकल्प	ा. दोन गुण दोन गुण दोन गुण रय तपासून र उघडावे. कारू नये. (कूण पृष्ठे रून पहावी. कीचा क्रम मुरुवातीच्या का मागवून देच वेळही ावी. पत्रिकेवर उत्तरे दिली
5. 6. 7. 8.	Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully. Rough Work is to be done at the end of this booklet. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your	5. 6. 7. 8.	(A या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश् इतर ठिकाणी लिहिलेर्ल आत दिलेल्या सूचना प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जर अप्पा ओ.एम.अ	ो उत्तरे तपासत काळजीपूर्वव 1 जोडलेल्या 11र. वर नमूद	ती जाणार नाह 6 वाचाव्यात कोऱ्या पानाव 5 केलेल्या टि	ोत. वरच कच्च काणा व्य	वे काम व तिरीक्त इ	करावे. तर कोठेही
9.	identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on	9.	नाव, आसन क्रमांक, केलेली आढळून आल् अवलंब केल्यास विद्य परीक्षा संपल्यानंतर वि परत करणे आवश्यक द्वितीय प्रत आपल्याब	यास अथवाः प्रार्थ्याला परी ाद्यार्थ्याने मूळ आहे. तथापि, रोबर नेण्यास	असभ्य भाषेच क्षेस अपात्र 3 ओ.एम.आज , प्रश्नपत्रिका 1 विद्यार्थ्यांना	ग्ना वापर वि ठरविण्याव र. उत्तरपर्धि व ओ.एम परवानर्ग	कंवा इतर त येईल. त्रेका पर्यव .आर. उत्त ो आहे.	गैरमार्गांचा वेक्षकांकडे
10.	conclusion of examination. Use only Blue/Black Ball point pen.	10. 11.	फक्त निळ्या किंवा क कॅलक्युलेटर किंवा ल					
11. 12.	Use of any calculator or log table, etc., is prohibited. There is no negative marking for incorrect answers.	11. 12.	चुकीच्या उत्तरासाठी र्				e	

[P.T.O.

Social Work Paper II समाजकार्य

प्रश्नपत्रिका II Time Allowed : 120 Minutes] [Maximum Marks : 200 Note : This Paper contains Hundred (100) multiple choice questions. Each question carrying Two (2) marks. Attempt All questions. सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा. 1. 'To actualise the goal of cooperative सहकारी संघराज्य, स्पर्धात्मक संघराज्याचे ध्येय 1. federalism, competitive federalism प्रत्यक्षात आणण्याकरिता आणि भारतात सुशासन and enable good governance in प्रस्थापित करणे, हे या संस्थेचे प्रमुख India' is one of the key objectives of उद्देश आहे. which agency ? (A) यु. जी. सी. (A) UGC (B) Niti Ayog (B) नीती आयोग (C) PMO (C) पी. एम. ओ. (D) Start Up India (D) स्टार्टअप इंडीया 2. The welfare, social justice and समाजातील दुर्लक्षित आणि वंचित घटकांच 2. empowerment of disadvantaged and कल्याण, सामाजिक न्याय आणि सक्षमीकरण marginalised sections of the society is entrusted with ही जबाबदारी या मंत्रालयाकडे आहे. (A) Ministry of Welfare (A) कल्याण मंत्रालय (B) Ministry of Social Defence (B) सामाजिक संरक्षण मंत्रालय (C) Ministry of Social Justice and (C) सामाजिक न्याय आणि सक्षमीकरण मंत्रालय Empowerment (D) Ministry of Labour Welfare (D) कामगार कल्याण मंत्रालय

- 3. National Policy on Education was approved in the year :
 - (A) 1986
 - (B) 1985
 - (C) 1990
 - (D) 1984
- 4. Which one of the following Five Year Plans is called as "Gadgil Yojana" ?
 - (A) First Five Year Plan
 - (B) Second Five Year Plan
 - (C) Third Five Year Plan
 - (D) Fourth Five Year Plan
- 5. Which one of the following models is *not* suggested by Richard Titmus ?
 - (A) Industrial Achievement-Performance Model
 - (B) Residual Welfare Model
 - (C) Economic Redistributive Model
 - (D) Institutional Redistributive Model

- राष्ट्रीय शिक्षण धोरण यावर्षी मान्य करण्यात आले.
 - (A) **1986**
 - (B) **1985**
 - (C) 1990
 - (D) 1984
- खालीलपैकी कोणती पंचवार्षिक योजना 'गाडगीळ योजना' म्हणून संबोधली जाते ?
 - (A) पहिली पंचवार्षिक योजना
 - (B) दुसरी पंचवार्षिक योजना
 - (C) तिसरी पंचवार्षिक योजना
 - (D) चौथी पंचवार्षिक योजना
- 5. रिचर्ड टिटमसने हे प्रारूप सुचविले नाही :
 - (A) औद्योगिक कार्यक्षमता प्राप्ती प्रारूप
 - (B) रिसीड्युअल वेलफेअर मॉडेल
 - (C) इकॉनॉमीक रिड्रीस्ट्रीब्यूटीव्ह मॉडेल
 - (D) इंस्टीट्युशनल रिड्रीस्ट्रीब्यूटीव्ह मॉडेल

- 6. Arrange the countries listed below by their HUMAN Development Index (high to low) status of UNDP report 2018.
 - (i) India
 - (ii) Pakistan
 - (iii) Bangladesh
 - (iv) Sri Lanka

Choose the *correct* answer from the following :

- (A) India, Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka
- (B) Sri Lanka, India, Pakistan, Bangladesh
- (C) Pakistan, India, Bangladesh, Sri Lanka
- (D) Bangladesh, India, Sri Lanka, Pakistan
- 7. Assertion (A) : People's participation is essential for the success of developmental programme.

Reason (R) : Education and Awareness lead to participation.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

- UNDP अहवाल 2018 नुसार मानव विकास निर्देशांकाच्या सद्यस्थितीवरून खालील देशांचा अनुक्रम लावा :
 - *(i)* भारत
 - (ii) पाकीस्तान
 - (iii) बांगलादेश
 - (iv) श्रीलंका

खालीलपैकी योग्य उत्तर निवडा :

- (A) भारत, पाकीस्तान, बांगलादेश, श्रीलंका
- (B) श्रीलंका, भारत, पाकीस्तान, बांगलादेश
- (C) पाकीस्तान, भारत, बांगलादेश, श्रीलंका
- (D) बांगलादेश, भारत, श्रीलंका, पाकीस्तान
- विधान (A) : विकासात्मक कार्यक्रमात लोक सहभाग आवश्यक असतो.

कारण (R) : शिक्षण आणि जागृती सहभागास प्रोत्साहित करते.

संकेतांक ः

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे

[P.T.O.

- 8. Is incorporated in Sustainable Development Goals ?
 - (A) Gender inequality
 - (B) Infant mortality
 - (C) Gender discrimination
 - (D) Good health and well being
- 9. Assertion (A) : Social development is a comprehensive concept which implies major structural changes political, economic and cultural, which are introduced as part of deliberate action to transform society.

Reason (**R**) : It aims ultimately to enhance only economic means, resources and its equal distribution

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

 हे शाश्वत विकासांच्या ध्येयात याचा समावेश आहे.

- (A) लिंग असमानता
- (B) अर्भक मृत्यूदर
- (C) लिंग भेदभाव
- (D) उत्तम आरोग्य आणि कल्याण
- 9. विधान (A) : सामाजिक विकास ही सर्वसमावेशक संकल्पना आहे ज्यात प्रमुख संरचनात्मक बदल– जसे राजनैतिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक, ज्यात समाज परिवर्तन घडविण्याकरिता केलेल्या जाणीवपूर्वक पुढाकाराचा एक भाग असतो.

कारण (R) : याचा अंतिम उद्देश फक्त आर्थिक साधन, संसाधन आणि समान वितरण हे ध्येय असतो

संकेतांक ः

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचुक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे

 Assertion (A) : Rural development is a prominent and an integral part of social development.

> **Reason** (**R**) : It implies 'Green Revolution', that led to increase in food production without alleviating the hunger of the masses.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- $(C)\ (A)$ is true, but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true
- 11. Every child with disability shall have the rights to free education till the age of years.
 - (A) 12
 - (B) 15
 - (C) 16
 - (D) 18

10. विधान (A) : ग्रामीण विकास हा सामाजिक विकासाचा एक प्रमुख आणि अंतर्गत भाग आहे. कारण (R) : यात 'हरित क्रांतीचा' समावेश असतो, ज्यात लोकांची भूक दुर्लक्षित न करता अन्न उत्पादन वाढविण्याचा प्रयत्न असतो.

संकेतांकः

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे
- प्रत्येक अपंग मुलाला वर्षापर्यंत मोफत शिक्षणाचा अधिकार आहे.
 - (A) 12
- (B) 15
- (C) 16
 - (D) 18

7

- 12. Human Rights could be generally defined as
 - (A) Rights that are inherent in our nature
 - (B) Fundamental rights
 - (C) Rights without which human being cannot live
 - (D) All the above
- 13. Which is the first UN instrument that recognizes the importance and legitimacy of the work of human rights defenders ?
 - (A) UN Declaration on Protection of Human Rights Activists, 1993
 - (B) UN Declaration on HumanRights Defenders, 1998
 - (C) UN Declaration on Security and Protection to Human Rights Activists, 1993
 - (D) UN Declaration on Security of Activists, 1993

- मानव अधिकाराची व्याख्या साधारणपणे खालील– प्रमाणे केली जाते :
 - (A) आपणाला निसर्गरित्या मिळतात
 - (B) मूलभूत अधिकार
 - (C) ज्याच्याशिवाय व्यक्ती जगू शकणार नाहीअसे अधिकार
 - (D) वरीलपैकी सर्व
- खालीलपैकी कोणत्या पहिल्या आंतरराष्ट्रीय साधनामुळे मानवी हक्काचे संरक्षण करणाऱ्यांना मान्यता मिळाली ?
 - (A) आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क कार्यकर्ता व
 सौरक्षण जाहिरनामा 1993
 - (B) आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क सौरक्षक
 जाहिरनामा 1998
 - (C) आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क कार्यकर्ता सौरक्षण जाहिरनामा 1993
 - (D) आंतरराष्ट्रीय कार्यकर्ता सौरक्षण जाहिरनामा1993

- 14. Section 2 of the PHRA defines Human Rights as :
 - (A) Rights relating to life, liberty and religious freedom of the individual
 - (B) Rights relating to life, liberty and electoral freedom of the individual
 - (C) Rights relating to life, liberty, constitutional freedom of the individual
 - (D) Rights relating to life, liberty, equality and dignity of the individual
- The is a non-binding declaration adopted by the United Nations General Assembly in 1948.
 - (A) Treaty of Versailles
 - (B) Universal Declaration of Human Rights (UDHR)
 - (C) International Humanitarian Law (IHL)
 - (D) International Human Rights Law

- 14. पी.एच्.आर.ए.च्या धारा 2 प्रमाणे मानव अधिकार
 खालीलप्रमाणे :
 - (A) जगण्याचा, स्वातंत्र्याचा आणि धर्म स्वातंत्र्याचा
 वैयक्तिक अधिकार
 - (B) जगण्याचा, स्वातंत्र्याचा आणि निवडणुकी–
 मध्ये वैयक्तिकरित्या भाग घेण्याचा अधिकार
 - (C) जगण्याचा, स्वातंत्र्याचा आणि घटनात्मक स्वातंत्र्याचा वैयक्तिक अधिकार
 - (D) जगण्याचा, स्वातंत्र्य, समतेचा आणिस्वताच्या अस्मितेचा अधिकार
- 15. आंतरराष्ट्रीय सर्वसाधारण सभा 1948 च्या ठरावा-

प्रमाणे हे बंधनकारक नाही.

- (A) वरसाइल्स करार
- (B) आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क जाहिरनामा
- (C) आंतरराष्ट्रीय मानवतावाद कायदा
- (D) आंतरराष्ट्रीय मानवी अधिकार कायदा

- 16. Where is the Headquarters of UNHCR ?
 - (A) Geneva
 - (B) Hague
 - (C) Amsterdam
 - (D) Denmark
- 17. The concept of social justice in the Indian Constitution denotes the :
 - (A) Equal treatment of all citizens based on economic criteria
 - (B) Equal treatment of all citizens without any social distinction
 - (C) Equal treatment of all citizens on the basis of reservation based on caste
 - (D) Equal treatment of all citizens on the basis of regional imbalances
- 18. The Directive Principles of State Policy are :
 - (A) Guidelines on the fundamental obligations of the states to its citizens
 - (B) Declaration of the intent of the government to form the election commission
 - (C) Declaration for the formation of a democratically elected government
 - (D) Guidelines on the framing of tax laws in the country

- 16. UNHCR चे मुख्य कार्यालय कोठे आहे ?
 - (A) जिनिवा
 - (B) हग
 - (C) ॲमस्टरडॅम
 - (D) डेनमार्क
- भारतीय राज्यघटनेप्रमाणे सामाजिक न्याय संकल्पना अशी आहे :
 - (A) आर्थिक कसोटीप्रमाणे सर्व नागरिकांना समाज वागणूक
 - (B) सामाजिक विषमतेशिवाय सर्व नागरिकांना समान वागणूक
 - (C) जातियतेवरती आधारित राखीव जागा दिल्यानंतर सर्वांना समान वागणूक
 - (D) प्रांतीय असमानतेच्या आधारावरती सर्वांना समान वागणूक
- भारतीय संविधानातील राज्य धोरणाची निर्देशक तत्त्वे :
 - (A) राज्यांची त्यांच्या नागरिकांवर मूलभूत बंधनकारक नियमावली
 - (B) सरकारचे निवडणूक आयोग जाहीर
 करण्याचे ध्येय
 - (C) लोकशाही पद्धतीने निवडून आलेले सरकार जाहीर करणे
 - (D) कराविषयी कायदे बनविण्याचे जाहीर करणे

- 19. The Constitution of India assures its citizens :
 - (A) Justice, equality, liberty and socialism
 - (B) Justice, equality, liberty and secularism
 - (C) Justice, equality, liberty and federalism
 - (D) Justice, equality, liberty and fraternity
- 20. Who was the Chairman of the Drafting Committee of the Indian Constitution ?
 - (A) Dr. Rajendra Prasad
 - (B) Dr. B. R. Ambedkar
 - (C) Mr. Vallabhbhai Patel
 - (D) Mr. Abdul Kalam Azad
- 21. In which year was The National Food Security Act implemented ?
 - (A) 2000
 - (B) 2010
 - (C) 2013
 - (D) 2015

- भारतीय राज्यघटना नागरिकांना खालील खात्री
 देते :
 - (A) न्याय, समानता, स्वातंत्र्य आणि समाजवाद
 - (B) न्याय, समानता, स्वातंत्र्य आणि धर्म-निरपेक्षता
 - (C) न्याय, समानता, स्वातंत्र्य आणि संघवाद
 - (D) न्याय, समानता, स्वातंत्र्य आणि बंधुता
- भारतीय राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते ?
 - (A) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
 - (B) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
 - (C) श्री वल्लभभाई पटेल
 - (D) श्री अबदुल कलाम आजाद
- 21. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा कोणत्या वर्षी अंमलात आला ?
 - (A) 2000
 - (B) 2010
- (C) 2013
- (D) 2015

- 22. The issues related with older people are addressed by the Central Government under the division of :
 - (A) Social Defence
 - (B) Social Aging
 - (C) Geriatrics
 - (D) Gerontology
- 23. A small percentage of individuals with mental health issues, involved in violent crimes are called :
 - (A) Sociopaths
 - (B) Schizophrenics
 - (C) Psychopaths
 - (D) Violent criminals
- 24. Assertion (A) : Drop out rate of school-going girls increases as they reach puberty.

Reason (R) : Girls are harassed on their way to school parents therefore force their daughters to stay at home.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

- 22. केंद्र सरकार कोणत्या विभागांतर्गत वृद्धांचे प्रश्न हाताळते ?
 - (A) सामाजिक सुरक्षा
 - (B) सामाजिक वृद्धत्व
 - (C) वृद्धरोग विभाग
 - (D) वृद्धांचे शास्त्र
- 23. अल्पसंख्यांक व्यक्ती ज्यांना मानसिक समस्या आहेत व हिंसात्मक गुन्हा केलेला आहे त्यांना हे म्हणतात :
 - (A) समाज घातक विकृत व्यक्ती
 - (B) छिन्नमानस विकृत व्यक्ती
 - (C) मनोविकृत व्यक्ती
 - (D) हिंसात्मक गुन्हेगार
- 24. विधान (A) : शाळेत जाणाऱ्या मुर्लीचे गळतीचे प्रमाण त्या पौगंडावस्थेला पोहोचल्यावर अचानक वाढते.

कारण (R) : शाळेच्या रस्त्यावर मुलींना छळले जाते, म्हणून पालक त्यांनी घरीच थांबण्यासाठी त्यांच्यावर दबाब टाकतात.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे

- 25. Culturally determined characteristics associated with maleness or femaleness can be referred to as :
 - (A) Racial Discrimination
 - (B) Equality
 - (C) Women's Liberation
 - (D) Gender
- 26. The addition of as a new disability under the Rights of Persons with Disabilities Act allowed a girl with this disorder to get admission to medical course.
 - (A) Mental Illness
 - (B) Depression
 - (C) Thalassemia
 - (D) Speech Disorder
- 27. Access audit with reference to disability refers to :
 - (A) Auditing access of persons with disabilities to social service and health facilities
 - (B) Making buildings, campus and other public facilities accessible to persons with disability
 - (C) Undertaking financial audit to assess the expenditure on disability related benefits
 - (D) Limiting access of persons with disability to high risk areas

- 25. संस्कृतीने निर्धारित केलेल्या पुरुषत्व व स्त्रीत्वाशी निगडित गुणवैशिष्ट्यांना खालीलप्रमाणे संदर्भित केले जाते :
 - (A) वांशिक भेदभाव
 - (B) समता
 - (C) स्त्री मुक्ती
 - (D) लिंगभाव
- 26. विकलांग व्यक्तींचे हक्क या कायद्यामध्ये या नवीन विकलांगता प्रकाराला समाविष्ट केल्यामुळे तो आजार असलेल्या एका मुलीला वैद्यकीय शिक्षणाला प्रवेश मिळाला.
 - (A) मानसिक आजार
 - (B) अवसाद
 - (C) थॅलेसेमिया
 - (D) वाचादोष
- 27. प्रवेश अंकेक्षण याचा विकलांगतेच्या संदर्भात अर्थ :
 - (A) सामाजिक सेवा, आरोग्य सुविधा यांना विकलांग व्यक्तीच्या प्रवेशाचे अंकेक्षण
 - (B) इमारती, परिसर, सार्वजनिक सुविधा विकलांग
 व्यक्तीच्या प्रवेश योग्य बनवणे
 - (C) विकलांगतेसंबंधी कायद्यांवरील खर्चाचे आर्थिक अंकेक्षण करणे
 - (D) अती धोकादायक क्षेत्रात विकलांग व्यक्तीचा
 प्रवेश मर्यादित करणे

- 28. Which of the following are *not* the functions of medical social worker ?
 - (A) Improving quality of life of patients and rehabilitation
 - (B) Social diagnosis and case work
 - (C) Counselling and advocating rights of patients
 - (D) Palliative care and prognosis
- 29. Mental hygiene movement was an outcome of
 - (A) Psychoanalytic approach
 - (B) Positive psychology
 - (C) The mind that found itself
 - (D) Dream analysis
- 30. Which one of the following Sections of the Factories Act provides for extra wages for overtime ?
 - (A) 29
 - (B) 39
 - (C) 49
 - (D) 59

- खालीलपैकी कोणती वैद्यकीय सामाजिक कार्यकर्त्याची कार्ये नाहीत ?
 - (A) रुग्णाच्या जीवनाची गुणवत्ता सुधारणे व पुनर्वसन
 - (B) सामाजिक निदान व व्यक्तिसाहाय्य कार्य
 - (C) समुपदेशन व रुग्णांच्या हक्कांचे समर्थन
 - (D) वेदना शमन व रोगांचे पूर्व निदान
- 29. मानसिक स्वच्छता चळवळ हीची निष्पत्ती आहे.
 - (A) मनोविश्लेषण दृष्टिकोन
 - (B) सकारात्मक मानसशास्त्र
 - (C) 'द माईंड दॅट फाऊंड इटसेल्फ'
 - (D) 'ड्रीम ॲनॅलीसिस'
- 30. कारखाना अधिनियमातील खालीलपैकी कोणत्या कलमामध्ये अतिरिक्त कार्या (ओव्हरटाईम) करता अतिरिक्त मजुरीची तरतूद आहे ?
 - (A) 29

(D) 59

- (B) 39
- (C) 49
- . . .
- 14

- 31. Name the agency which was set up under one of the provisions of the NDPS Act to oversee the drug situation in India :
 - (A) Dangerous Drugs Control Agency
 - (B) Controller of Intoxicating Substances
 - (C) Narcotics Control Bureau
 - (D) Indian Bureau of Narcotic Drugs
- 32. Who are the beneficiaries of the ICDS in India ?
 - (A) Children under 5 years of age and their mothers
 - (B) Children under 5 years of age and their siblings
 - (C) Children under 6 years of age and their siblings
 - (D) Children under 6 years of age and their mothers
- 33. Social skills that enrich human development do not include :
 - (A) Building self-confidence and self-esteem
 - (B) Acquiring livelihood skills
 - (C) Developing problem solving skills
 - (D) Improving communication skills

- 31. NDPS कायद्याखाली भारतातील औषधांच्या स्थितीवर देखरेख करण्यासाठी कोणत्या संस्थेची स्थापना झालेली आहे ?
 - (A) डेंजरस ड्रग्स कंट्रोल एजन्सी
 - (B) कंट्रोलर ऑफ इंटोक्सिकेटिंग सबस्टंस
 - (C) नारकोटिक्स कंट्रोल ब्युरो
 - (D) इंडियन ब्युरो ऑफ नारकोटिक ड्रग्स
- 32. भारतात ICDS चे लाभार्थी कोण आहेत ?
 - (A) 5 वर्ष वयाच्या आतील बालके आणि
 त्यांच्या माता
 - (B) 5 वर्ष वयाच्या आतील बालके आणि त्यांची भावंडे
 - (C) 6 वर्ष वयाच्या आतील बालके आणि त्यांची भावंडे
 - (D) 6 वर्ष वयाच्या आतील बालके आणि त्यांच्या माता
- 33. मानवी विकासाची गुणवत्ता वाढविण्यात खालील कोणत्या सामाजिक कौशल्याचा अंतर्भाव होत नाही ?
 - (A) आत्मविश्वास आणि स्व-प्रतिष्ठा
 - (B) उदरनिर्वाहाची कौशल्ये प्राप्त करणे
 - (C) समस्या निराकरण कौशल्ये विकसित करणे
 - (D) संवाद कौशल्ये सुधारणा

[P.T.O.

34.	Family Life Education <i>does not</i> include understanding of :	34. कुटूंब जीवन शिक्षणात कोणत्या बाबीचा समावेश होत नाही ?
	(A) Self and others	(A) स्व आणि इतर
	(B) Sexuality	(B) लैंगिकता
	(C) Political rights of citizens	(C) नागरिकांचे राजकीय हक्क
	(D) Marriage and parenthood	(D) विवाह आणि पालकत्व
35.	Match the following :	35. योग्य जोड्या जुळवा :
	(a) First year of Life Infancy	(a) शैशवावस्थेचे पहिले वर्ष
	(b) Early Childhood (Age 1-3)	(b) पूर्व बाल्यावस्था (1-3 वर्ष)
	(c) Preschool Age (Age 3-6)	(c) शालेय पूर्व (3-6 वर्ष)
	(d) School Age (Age 6-12)	(d) शालेय (6-12 वर्ष)
	(1) Initiative versus Guilt	(1) पुढाकार वि. अपराधित्व
	(2) Autonomy versus Shame and	(2) स्वायत्तता वि. लाजाळू आणि शंका
	Doubt	(3) उद्योगी वि. न्यूनगंड
	(3) Industry versus Inferiority	(4) विश्वास वि. अविश्वास
	(4) Trust versus MistrustCodes :	संकेतांक :
	(a) (b) (c) (d)	(a) (b) (c) (d)
	(A) (2) (3) (4) (1)	(A) (2) (3) (4) (1)
	(B) (3) (4) (1) (2)	(B) (3) (4) (1) (2)
	(C) (4) (2) (1) (3)	(C) (4) (2) (1) (3)
	(D) (1) (2) (3) (4)	(D) (1) (2) (3) (4)

- 36. Childline services aim at helping children during times of :
 - (A) Normal situations
 - (B) Emergency
 - (C) Festivals
 - (D) Natural calamities
- 37. Which is not a division of the National Disaster Management Authority ?
 - (A) Policy and Planning
 - (B) Mitigation
 - (C) Operations and Communications
 - (D) Finance
- 38. Emergency response refers to :
 - (A) Actions undertaken as soon as a disaster strikes
 - (B) Actions taken after an emergency to help minimize the negative effects
 - (C) Actions coordinating first responders and volunteers after a disaster
 - (D) Actions taken by the State Administration

- 36. चाईल्डलाईन सेवेचा उद्देश मुलांना कोणत्या वेळेत मदत मिळणे अपेक्षित असते ?
 - (A) सामान्य स्थितीत
 - (B) आणीबाणीच्या (गंभीर) परिस्थितीत
 - (C) सण-उत्सवात
 - (D) नैसर्गिक आपत्तीत
- 37. खालीलपैकी कोणती एक शाखा राष्ट्रीय आपत्तीव्यवस्थापन प्राधिकरणाची नाही ?
 - (A) धोरण आणि नियोजन
 - (B) शमवणे
 - (C) मदत कार्य आणि संवाद
 - (D) अर्थ
- 38. तात्काळ प्रतिसाद म्हणजे :
 - (A) आपत्कालीन परिस्थितीत उद्भवनाक्षमीचीकृती करणे
 - (B) अरिष्ट परिणाम कमी करण्यासाठी तात्काळ मदतीची केलेली कृती
 - (C) आपत्तीनंतर व्यक्ती आणि स्वयंसेवकांबरोबर समन्वय साधण्यासाठी केलेली कृती
 - (D) सरकारी प्रशासनाने केलेली कृती

39. The acronym CARA stands for :

- (A) Council for Adoption and Research Agencies
- (B) Centre for Action and Research Activities
- (C) Central Adoption Resource Agency
- (D) Central Action and Research Agency
- 40. Name of the Act that prohibits a person to produce/manufacture/ cultivate drugs in India :
 - (A) Narcotic Drugs and Psychoactive Compounds Act
 - (B) Narcotic Drugs and PsychotropicSubstances Act
 - (C) Narcotic Drugs and PsychiatricSubstances Act
 - (D) Narcotic Drugs and Psychoanalytic Substances Act

- 39. CARA चे पूर्ण रूप सांगा :
 - (A) कौंसिल फॉर ॲडोप्शन ॲण्ड रिसर्च एजन्सी
 - (B) सेंटर फॉर ॲक्शन ॲण्ड रिसर्च ॲक्टिविटिस
 - (C) सेंट्रल अडोप्शन रिसोर्स एजन्सी
 - (D) सेंट्रल ॲक्शन ॲण्ड रिसर्च एजन्सी
- 40. भारतात व्यक्तीला औषधे निर्माण करण्यास प्रतिबंध करणारा कायदा कोणता आहे ?
 - (A) नारकोटिक ड्रग्स अण्ड सायकोॲक्टिव
 कंपाऊंडस् ॲक्ट
 - (B) नारकोटिक ड्रग्स ॲण्ड सायकोट्रोपिक सबस्टंसेस ॲक्ट
 - (C) नारकोटिक ड्रग्स ॲण्ड सायकियॅट्रिक सबस्टंसेस ॲक्ट
 - (D) नारकोटिक ड्रग्स अण्ड सायकोॲनॅलिटीक सबस्टंसेस ॲक्ट

- 41. Which one of the following is *not* a principle of Social Work ?
 - (A) Principle of Confidentiality
 - (B) Principle of Accountability
 - (C) Principle of Assimilation
 - (D) Principle of Objectivity
- 42. Assertion (A) : The third review committee set up by UGC in 2001 on social work education published a model curriculum for social work education. However, adoption to this model curriculum by schools/colleges of social work in India is very slow.

Reason (**R**) : It is because there is no implementing or regulating social work organisation or association.

Choose the correct answer :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and(R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is not true but (R) is true

- 41. हे समाजकार्याचे तत्त्व नाही.
 - (A) गोपनियतेचे तत्त्व
 - (B) जबदारीचे तत्त्व
 - (C) सम्मीलन तत्त्व
 - (D) वस्तुनिष्ठतेचे तत्त्व
- 42. विधान (A) : समाजकार्य शिक्षण, तृतीय युजीसी अभ्यासक्रम पुन: परीक्षण 2001, समितीने पुरस्कृत आदर्श अभ्यासक्रम सुचविला, परंतु या अभ्यासक्रमाचा बऱ्याच समाजकार्य संस्था व महाविद्यालयांनी हळूहळू स्वीकार केला.

कारण (R) : समाजकार्य शिक्षणाच नियमन आणि अवलंबन करणारी कोणतेही संघटना किंवा संस्था नाही

अचूक उत्तर निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 - (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे

- 43. The Scheme for Working Children in Need of Care and Protection now comes under the umbrella of :
 - (A) ICDS
 - (B) ICPS
 - (C) SSA
 - (D) RTE
- 44. Integrated social work refers to the use of :
 - (A) all the methods of social work
 - (B) case work and group work
 - (C) group work and community work
 - (D) community work and social welfare administration
- 45. Social reform specifically aims at :
 - (A) Challenging the religious dogmas
 - (B) Changing the customs
 - (C) Changing the inhuman social practices
 - (D) Challenging caste system

- 43. असे बाल कामगाराऱ्यांना काळजी आणि संरक्षणाची गरज आहे ते या योजनेच्या अंतर्गत येतात :
 - (A) आयसीडिएस
 - (B) आयसीपीएस
 - (C) एसएसऐ
 - (D) आरटिई
- 44. एकात्मिक समाजकार्य म्हणजे याचा उपयोग करणे :
 - (A) समाजकार्याच्या सर्व पद्धतीचा उपयोग
 - (B) व्यक्तिसाहाय्य कार्य आणि समूह कार्य
 - (C) समूह कार्य आणि समुदाय कार्य
 - (D) समुदाय कार्य आणि समाज कल्याण प्रशासन
- 45. सामाजिक सुधार प्रामुख्याने या ध्येयप्राप्तीसाठी आहे.
 - (A) धार्मिक प्रथांना आव्हान देणे
 - (B) चालीरीतींमध्ये परिवर्तन
 - (C) अमानवीय सामाजिक प्रथांमध्ये परिवर्तन
 - (D) जाती व्यवस्थेला आव्हान देणे

- 46. Social work is an interrelated system of :
 - (A) theory and practice
 - (B) methods and techniques
 - (C) values, theory and practice
 - (D) assumptions, theory and practice
- 47. An explicit statement of values, principles and rules of a profession regulating the conduct of its members is known as :
 - (A) Code of Discipline
 - (B) Code of Conduct
 - (C) Code of Behaviour
 - (D) Code of Ethics
- 48. The author of the book 'Social Diagnosis' was :
 - (A) Gracy Thomos
 - (B) Murli Desai
 - (C) Mary Richmond
 - (D) M.S. Gore
- 49. Social work interventions within the police stations is practiced in the domain of
 - (A) Criminal Justice System
 - (B) Family Welfare System
 - (C) Social Welfare System
 - (D) Civil and Judicial System

- 46. समाजकार्य हे परस्परसंबंधी व्यवस्था आहे :
 - (A) सिद्धांत आणि प्रत्यक्षसेवाकार्य
 - (B) पद्धती आणि तंत्र
 - (C) मूल्य, सिद्धांत आणि प्रत्यक्षसेवाकार्य
 - (D) गृहीतके, सिद्धांत आणि प्रत्यक्षसेवाकार्य
- 47. व्यवसायाची मूल्ये, तत्त्वे आणि नियम यासंबंधी स्पष्ट विधान जे त्यांच्या सदस्यांचे आचरणाच नियमन करत :
 - (A) अनुशासन संहिता
 - (B) आचरण संहिता
 - (C) वर्तन संहिता
 - (D) नीतिमूल्य संहिता
- 48. 'सामाजिक निदान' या पुस्तकाचे लेखक :
 - (A) ग्रेसी थॉमस
 - (B) मुरली देसाई
 - (C) मेरी रिचमन्ड
 - (D) एम. एस. गोरे
- पोलीस स्टेशनमधील समाजकार्य हस्तक्षेप हा या क्षेत्रात येतो :
 - (A) अपराधी न्याय व्यवस्था
 - (B) कुटुंब कल्याण व्यवस्था
 - (C) समाज कल्याण व्यवस्था
 - (D) नागरी आणि न्यायिक व्यवस्था

- 50. Which one of the following is *not* the core values of social work ?
 - (A) Respect for worth and dignity of every person
 - (B) Service
 - (C) Social justice
 - (D) Self-confidence
- 51. The lifespan perspective suggests that :
 - (i) Maturation and growth occurs primarily during infancy, childhood and adolescence
 - (*ii*) Maturation and growth stabilises during adulthood
 - (iii) Development occurs at all points of a persons' life from conception to death
 - *(iv)* Maturation, growth and development is irreversible

Codes :

- (A) Only (i)
- (B) (i) and (ii)
- (C) (iii) and (iv)
- (D) Only (iii)

- 50. खालीलपैकी हे समाजकार्याचे मूल्य नाही.
 - (A) प्रत्येक मानवाच मूल्य आणि प्रतिष्ठेविषयी
 आदर
 - (B) सेवा
 - (C) सामाजिक न्याय
 - (D) स्व-आत्मविश्वास
- 51. जीवनकक्षा दृष्टिकोनानुसार :
 - (i) परिपक्वन व वाढ प्राथमिकत: अर्भकावस्था,
 बाल्यावस्था व किशोरावस्थेत होत असते
 - (ii) परिपक्वन व वाढ प्रौढावस्थेत स्थिरावते
 - (iii) गर्भधारणा ते मृत्यू या सर्व जीवनाच्याटप्प्यांवर विकास होत असतो
 - (iv) परिपक्वन, वाढ आणि विकास हेअपरिवर्तनीय असतात

संकेतांक :

- (A) फक्त (i)
- (B) (i) आणि (ii)
- (C) (iii) आणि (iv)
- (D) फक्त (iii)

52. Assertion (A) : Media is a powerful tool of socialization.

Reason (R) : Because it influences and modifies human behaviour.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and(R) is not the correct explanation of (A)
- $(C) \ (A) \ is \ true \ but \ (R) \ is \ false$
- $(D) \ (A) \ is \ false \ but \ (R) \ is \ true$
- 53. The book 'Who Were the Shudras' is written by :
 - (A) Mahatma Jyotibha Fule
 - (B) Mahatma Gandhi
 - (C) Dr. B. R. Ambedkar
 - (D) Irawati Karve
- 54. The lifespan perspective views human behaviour in terms of :
 - (A) Individual's growth and development within the social context
 - (B) Developmental tasks and challenges that characterise various stages of growth
 - (C) Developmental changes occurring at each stage of growth
 - (D) Level of maturation and growth characteristic of each stage of development

52. विधान (A) : प्रसार माध्यम हे सामाजिकीकरणाचे प्रभावी साधन आहे.

> **कारण (R) :** कारण ते मानवी व्यवहाराला प्रभावित करतात तसेच बदलात.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे
- 53. 'हू वेअर द शूद्राज' हे पुस्तक कोणी लिहिले आहे ?
 - (A) महात्मा ज्योतिबा फुले
 - (B) महात्मा गाँधी
 - (C) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
 - (D) इरावती कर्वे
- 54. जीवनकक्षा दृष्टिकोनाचा मानवी व्यवहाराकडे बघण्याचा दृष्टिकोन कसा आहे ?
 - (A) सामाजिक संदर्भात व्यक्तीची वाढ व विकास
 - (B) विविध वाढीच्या अवस्थांमधील वैशिष्ट्यपूर्ण विकासाची कार्ये आणि आव्हाने
 - (C) वाढीच्या प्रत्येक टप्प्यावर होणारे विकासात्मक बदल
 - (D) विकासाच्या प्रत्येक अवस्थेतील परिपक्वनाची पातळी व वैशिष्ट्यपूर्ण वाढ

23

[P.T.O.

- 55. Which of the following is the main cause of social change in India ?
 - (A) Education
 - (B) Industrialisation
 - (C) Independence
 - (D) Sanskritisation
- 56. In order to develop the habit of attending classes regularly, North Star High School had a system of giving one point for hundred percent attendance in a week. At the end of the year, the children could exchange accrued points for things of their choice. Here the school used :
 - (A) Positive reinforcement
 - (B) Shaping
 - (C) Token economy
 - (D) Fading

- 55. भारतातील सामाजिक बदलाचे मुख्य कारण कोणते ?
 - (A) शिक्षण
 - (B) औद्योगिकीकरण
 - (C) स्वातंत्र्य
 - (D) संंस्कृतीकरण
- 56. वर्गात नियमित उपस्थितीची सवय लागावी म्हणून नॉर्थस्टार हायस्कूल ने एका आठवडचाच्या शंभर टक्के उपस्थितीसाठी एक पॉइण्ट देणे सुरू केले. वर्षाच्या शेवटी जमा झालेल्या पॉइण्टच्या बदल्यात त्यांच्या आवडीची वस्तू घेण्याची सोय होती. इथे शाळेने कोणती पद्धत वापरले आहे ?
 - (A) सकारात्मक प्रबलीकरण
 - (B) आकार देणे
 - (C) टोकन-इकॉनॉमी
 - (D) फेडिंग

- 57. Choose the correct order keeping in mind hierarchy of needs with '1' as base and '5' as apex :
 - (a) Client not getting daily requirement of food
 - (b) Adolescent client rejected by her group of friends
 - (c) Client not having shelter
 - (d) Client aspiring to be an excellent folk artist
 - (e) Client with low self-esteem

Codes :

- (A) 1-(c), 2-(d), 3-(a), 4-(b), 5-(e)
- (B) 1-(a), 2-(c), 3-(b), 4-(e), 5-(d)
- (C) 1-(a), 2-(b), 3-(c), 4-(d), 5-(e)
- (D) 1-(b), 2-(c), 3-(d), 4-(e), 5-(a)

- 57. गरजांची उतरंड लक्षात ठेवून विधाने 1 ते 5 अशा क्रमाने लावा 1 म्हणजे पाया तर 5 म्हणजे कळस असेल :
 - (a) रोजच्या अन्नाच्या गरजेची पूर्ती न होणारा अशील
 - (b) तिच्या समूहातील मित्रांनी नाकारलेलीकिशोरावस्थेतील अशील
 - (c) आश्रय न असणारा अशील
 - (d) उत्कृष्ट कलाकार होण्याची आकांक्षाअसलेला लोक कलावंत
 - (e) स्व-आदर कमी असलेला अशील

संकेतांक ः

- (A) 1-(c), 2-(d), 3-(a), 4-(b), 5-(e)
- (B) 1-(a), 2-(c), 3-(b), 4-(e), 5-(d)
- (C) 1-(a), 2-(b), 3-(c), 4-(d), 5-(e)
- (D) 1-(b), 2-(c), 3-(d), 4-(e), 5-(a)

[P.T.O.

58.	Our responses are generally	58.	आपल्यापतिक्रिया सर्वसाधारणपणे
	classically conditioned.		अभिजात अभिसंधित असतात.
	(A) Sensory		(A) वेदनिक
	(B) Motor		(B) कारक
	(C) Emotional		(C) भावनिक
	(D) Intellectual		(D) बौद्धिक
59.	The Psychoanalytical Theory of	59.	व्यक्तित्त्वाचा मनोविश्लेशणात्मक सिद्धान्त कोणी
	Personality was propounded by :		प्रतिपादित केला ?
	(A) Helen Perlman		(A) हेलन पर्लमन
	(B) Sigmund Freud		(B) सिग्मंड फ्रॉइड
	(C) Eric Berne		(C) एरीक बर्न
	(D) Carl Rogers		(D) कार्ल रॉजर्स
60.	Social roles are learned through :	60.	सामाजिक भूमिका शिकण्याचे माध्यम :
	(i) Modelling		(i) आदर्शाचा कित्ता गिरवून
	(ii) Rewards and punishment		(ii) बक्षिस व शिक्षेद्वारे
	(iii) Role-playing		(iii) भूमिका वठवून/रोलपठेद्वारे
	(iv) Social approval		(iv) सामाजिक मान्यता
	Codes :		संकेतांक :
	(A) Only (i)		(A) फक्त (<i>i</i>)
	(B) (<i>i</i>) and (<i>ii</i>)		(B) (i) आणि (ii)
	(C) (<i>i</i>), (<i>ii</i>) and (<i>iii</i>)		(C) (i), (ii) आणि (iii)
	(D) (<i>i</i>), (<i>ii</i>), (<i>iii</i>) and (<i>iv</i>)		(D) (i), (ii), (iii) आणि (iv)

 61.
is not a component of Case Work.
 61.

 (A) Person
 (A) व्यक्ती

- (B) Place
- (C) Problem
- (D) Privacy
- 62. Recognition of the right and need of clients to freedom in making their own choices and decisions is termed as :
 - (A) Confidentiality
 - (B) Acceptance
 - (C) Assimilation
 - (D) Self-determination
- 63. As per Tuckman's Model, group members develop guidance and standards of acceptable behaviour instage.
 - (A) Norming
 - (B) Forming
 - (C) Performing
 - (D) Adjourning

. हा व्यक्तिसाहाय्य कार्याचा घटक नाही

- (B) स्थान
- (C) समस्या
- (D) खाजगी स्वातंत्र्य
- 62. अशिलाची गरज आणि हक्क लक्षात घेणे, ज्यामुळे तो स्वतःचे पर्याय आणि निर्णयाच स्वातंत्र मिळत याला म्हणतात :
 - (A) गोपनीयता
 - (B) स्वीकृती
 - (C) सम्मीलन
 - (D) स्व-निर्णय
- 63. टकमन्स प्रारूपानुसार समूहातील सदस्य याटप्प्यावर स्वीकृत वर्तन व मार्गदर्शन विकसित करतात.

(A) नॉर्रमींग

- (B) फॉर्मींग
- (C) परफॉरमींग
- (D) अडजॉर्निंग

- 64. The essential components of social case work consists of :
 - (A) Interview, Home Visit. **Observation**, Diagnosis
 - (B) Study, Diagnosis, Treatment, Follow-up
 - (C) Problem, Person, Place, Process
 - (D) Observation, Home Visit, Treatment, Follow-up
- 65. The 'Empty Chair' is a technique of which of the following Therapies ?
 - (A) REBT
 - (B) Gestalt
 - (C) Client Centered Therapy
 - (D) Cognitive Behavioral Therapy
- 66. Match the following :
 - (a) Long-term casework
 - (b) Short-term casework
 - (c) Task Centred Case Work
 - (d) Crisis Intervention Case Work
 - Accident (i)
 - (ii) Alcoholism
 - (iii) Interventions with individuals in a sudden stressful situation such as diagnosis of lifethreatening condition
 - (iv) Children having difficulty in coping with the academic demands
 - (a)(*b*) (d)(c)(iii) (*iv*) (*i*) (A) (ii)
 - (B) (*iii*) (*iv*) (i)(ii)
 - (C) (*iv*) (i)(ii)(iii)
 - (D) (*i*) (ii)(iii) (iv)

64. व्यक्तिसाहाय्य कार्याचे अनिवार्य घटक : (A) मुलाखात, गृहभेट, निरीक्षण, निदान (B) अध्ययन, निदान, उपचार, फॉलोअप (C) समस्या, व्यक्ती, स्थान, प्रक्रिया (D) निरीक्षण, गृहभेट, उपचार, फॉलोअप 'एम्टी चेअर' हे तंत्र खालीलपैकी कोणत्या 65. उपचारपद्धतीचा भाग आहे ? (A) आरइबिटी (B) गेस्टॉल्ट (C) अशील केन्द्रित उपचार (D) आकलन वर्तन उपचार 66. खालीलपैकी जोडचा लावा : (a) दीर्घकालीन व्यक्तिसाहाय्य कार्य (b) अल्पकालीन व्यक्तिसाहाय्य कार्य (c) टास्क केंद्रित व्यक्तिसाहाय्य कार्य (d) संघर्ष निवारण हस्तक्षेप व्यक्तिसाहाय्य कार्य अपघात *(i)* (ii) मद्य सेवन व्यसनी (iii) जीवनातील धोकादायक स्थिती जी व्यक्ती-करिता आकस्मिक तणावपूर्ण स्थिती आहे यामध्ये हस्तक्षेप करणे (iv) अभ्यासविषयक अपेक्षापूर्तीमध्ये समायोजन करताना मुलाला आलेल्या अडचणी (a)(*b*) (c)(d)(A) (ii)(iii) (iv) (i)(B) (*iii*) (*iv*)

(i)

(ii)

(iii) (iv)

(C) (*iv*) (*i*)

(ii)

(D) (*i*)

(ii)

(iii)

28

67. Encouraging, paraphrasing, summarization and reflection of the client's feelings are skills used in :

- (A) Empathetic listening
- (B) Confronting
- (C) Information sharing
- (D) Attending
- 68. Social Group Work refers to
 - (A) Building up age-old custom
 - (B) Reforming social practices
 - (C) Building a feeling of group solidarity
 - (D) Rebuilding confidence of vulnerable groups
- 69. The Social Group Work Method does not consist of
 - (A) Working on the composition of the group
 - (B) Random selection of group members for the group
 - (C) Accomplishing the goals for each member
 - (D) Guiding group interactions and dynamics

- 67. प्रोत्साहन देणे पॅराफ्रेझिंग, सारांश, अशिलाच्या भावनांचे प्रकटीकरण, ह्या कौशल्यांचा खालीलपैकी कुठे वापर केला जातो ?
 - (A) अनुभूतीपूर्वक ऐकणे
 - (B) सामना करणे
 - (C) माहिती देणे
 - (D) लक्षकेंद्रित करणे

68. समूहकार्य म्हणजे :

- (A) जुन्या चालीरीतींची निर्मिती
- (B) सामाजिक प्रथांमध्ये सुधार
- (C) समूहाच्या एकतेकरिता समूह भावना निर्माण करणे
- (D) असुरक्षित समूहांमध्ये आत्मविश्वास पूर्ननिर्मिती
- 69. समूहकार्य पद्धतीत याचा समावेश होत नाही :
 - (A) समूहाच्या संरचनाविषयक कार्य
 - (B) समूहातील सदस्यांची रॅन्डम पद्धतीने निवड
 - (C) प्रत्येक सदस्याची ध्येयप्राप्ती
 - (D) समूहातील आंतरक्रिया आणि गतिशीलता
 मार्गदर्शन

70. Social Group Workers do not 70. समूहकार्यात समूहासोबत कार्य करतांना तो perform the following role while हे कार्य करीत नाही. working with the group ? (A) निर्णय घेण्याच (A) Decision Maker (B) मार्गदर्शक (B) Guide (C) समर्थदाता (C) Enabler (D) उपचारकर्ता (D) Therapist 71. सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे समाजाची उच्च 71. Who defined social stratification as व निम्न सामाजिक एककांमध्ये क्षितीज समांतर a horizontal division of society into विभागणी असे कोणी सांगितले ? higher and lower social units ? (A) कुले (A) Cooley (B) लुंडबर्ग (B) Lundberg (C) विल्यम्स (C) Williams (D) मुरे (D) Murray 72. Motivation-hygiene theory was 72. प्रेरणांची स्वच्छता सिद्धान्त कोणी मांडला ? proposed by (A) मॅकलेलॅण्ड (A) McClelland (B) मॅकग्रेगॉर (B) McGregor (C) हर्जबर्ग (C) Herzberg (D) Maslow (D) मॅस्लो

3	1 [P.T.O.
(D) Conditioned stimulus	(D) अभिसंधित चेतक
(C) Secondary stimulus	(C) दुय्यम चेतक
(B) Higher order stimulus	(B) उच्च दर्जाचा चेतक
(A) Unconditioned stimulus	(A) अनअभिसंधित चेतक
neutral stimulus is called :	असे म्हणतात.
In Classical Conditioning the	74. अभिजात अभिसंधानात उदासीन चेतकाला
(D) (<i>i</i>) (<i>ii</i>) (<i>iii</i>)	(D) (<i>i</i>) (<i>ii</i>) (<i>iii</i>)
(C) (<i>ii</i>) (<i>i</i>) (<i>iii</i>)	(C) (<i>ii</i>) (<i>i</i>) (<i>iii</i>)
(B) (<i>iii</i>) (<i>i</i>) (<i>ii</i>)	(B) (<i>iii</i>) (<i>i</i>) (<i>ii</i>)
(A) (<i>ii</i>) (<i>iii</i>) (<i>i</i>)	(A) (<i>ii</i>) (<i>iii</i>) (<i>i</i>)
(a) (b) (c)	(a) (b) (c)
(iii) Ruled by pleasure principle	(iii) सुख तत्त्वानी नियंत्रित
(ii) Ruled by moral principle	(ii) नैतिक तत्त्वांनी नियंत्रित
(i) Ruled by reality principle	(i) वास्तववादी तत्त्वांनी नियंत्रित
(c) Super ego	(c) पराअहं
(b) Ego	(b) इगो (अहं)
(<i>a</i>) Id	<i>(a)</i> इद
Match the following :	73. जोड्या लावा :
	(a)Id(b) Ego (c) $Sup = go$ (i) $Ruled by reality principle$ (ii) $Ruled by roral principle$ (iii) $Ruled by roral principle$ (iii) (b) (a) (b) (b) (c) (A) (ii) (B) (ii) (II) (ii) (II) (ii) (II) (ii) (III) (ii) (IIII) (iii) (IIII) (iii) (IIIII) (iii) (IIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIII

- 75. Ten years old Champa started thumb-sucking and engaging in baby talk after the birth of her little sister. This is an example of :
 - (A) Identification
 - (B) Repression
 - (C) Regression
 - (D) Sublimation
- 76. Socialisation is the process of :
 - (A) Transmission of cultural and behavioural norms
 - (B) Grooming children to be effective adults
 - (C) Ensuring identity formation in children
 - (D) Ensuring that norms between generation of each culture are effectively passed from the generation to the other
- 77. Concept of Alienation is propounded by :
 - (A) Karl Jim
 - (B) T. Pearson
 - (C) Karl Marx
 - (D) Max Weber

- 75. लहान बहिणीच्या जन्मानंतर दहा वर्षाची चंपा पुन्हा अंगठा चोखायला व बोबडे बोलायला लागली हे कशाचे उदाहरण आहे ?
 - (A) तादात्म्य
 - (B) पुनर्दमन
 - (C) प्रतिगमन
 - (D) उदात्तीकरण
- 76. सामाजिकीकरण प्रक्रिया म्हणजे :
 - (A) सांस्कृतिक व वर्तनविषयक प्रमाणकांचे
 संक्रमण
 - (B) प्रभावी प्रौढ होण्यासाठी बालकांचे संगोपन
 - (C) बालकांमधे तादात्म्य रचनांचे हस्तांतरण होणे
 - (D) एका पिढीकडून दुस-या पिढीकडे सर्व संस्कृतिक प्रमाणकांचे हस्तांतरण होणे
- 77. दुजाभावाची संकल्पना कोणी मांडली ?
 - (A) कार्ल जिम
 - (B) टी. पिअरसन
 - (C) कार्ल मार्कस्
 - (D) मॅक्स वेबर

78. Assertion (A) : Social stratification refers to a society's categorization of its people into rankings of socioeconomic tiers based on factors like wealth, income, race, education and power.

Reason (R) : Because society's layers are not made of people, and society's resources are distributed evenly throughout the layers.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and(R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true
- 79. As per theory society is a system of interactions which are self-regulated.

(A) Feminism

- (B) Functionalism
- (C) Activism
- (D) Symetism
- 80. Moral development in children was proposed by :
 - (A) Piaget
 - (B) Vygotsky
 - (C) Gilligan
 - (D) Kohlberg

78. विधान (A) : सामाजिक स्तरीकरण हे समाजाच्या संपत्ती, उत्पन्न, वंश, शिक्षा आणि सत्ता या घटकांवर आधारित वर्ग स्तराशी संबंधित आहे.

> कारण (R) : समाजाचे स्तर हे लोकांनी तयार झालेले नाहीत आणि समाजाच्या साधनांचे सर्व स्तरांमध्ये समान वर्गीकरण झालेले आहे. संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)
 हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे
- 79. या सिद्धान्तानुसार समाज ही स्व-नियंत्रित आंतरक्रियांची व्यवस्था आहे.
 - (A) स्त्रीवाद
 - (B) कार्यात्त्मकतावाद
 - (C) कृतिवाद
 - (D) सिमक्टीझम

80. मुलांमधील नैतिक विकास कोणी मांडला ?

- (A) पियाजे
- (B) व्यागोत्स्की
- (C) गिलिगन
- (D) कोल्हबर्ग

- - (A) Stratified sampling
 - (B) Snow-ball sampling
 - (C) Sequential random sampling
 - (D) Quota sampling
- 82. SPSS is package used to process data for social research.
 - (A) Application
 - (B) Statistical
 - (C) Psychological
 - (D) Sociological
- 83. The values of Mean, Median and Mode are equal :
 - (A) in a normal distribution
 - (B) in a skewed distribution
 - (C) in a binominal distribution
 - (D) in an abnormal distribution

- - (A) स्तरित नमुना निवड
 - (B) स्नो-बॉल नमुना निवड
 - (C) व्यवस्थाबद्ध यादृच्छिक नमुना निवड
 - (D) कोटा नमुना निवड
- 82. एस.पी.एस.एस. हे पॅकेज सामाजिक विज्ञानात तथ्य प्रक्रियाकरणासाठी वापरतात.
 - (A) उपयोगिता
 - (B) सांख्यिकीय
 - (C) मानसशास्त्रीय
 - (D) समाजशास्त्रीय
- 83. मध्य, मध्यका आणि बहुलक यांचे मूल्य समान
 असते :
 - (A) नॉर्मल डिस्ट्रीब्यूशनमधे
 - (B) स्क्यूड डिस्ट्रीब्यूशनमधे
 - (C) बायनॉमिनल डिस्ट्रीब्यूशनमधे
 - (D) अबनॉर्मल डिस्ट्रीब्यूशनमधे

- 84. Which one of the following is *not* a probability sampling method ?
 - (A) Simple Random
 - (B) Cluster Sampling
 - (C) Stratified Random Sampling
 - (D) Quota Sampling
- 85. The term refers to the degree to which the measure of a construct is consistent or dependable.
 - (A) Validity
 - (B) Authenticity
 - (C) Reliability
 - (D) Replicability
- 86. The focus of social work research is on :
 - (A) Micro-level practice
 - (B) Macro-level practice
 - (C) Meso-level practice
 - (D) Survey research

- 84. हा संभाव्यता पद्धतीचा भाग आहे.
 - (A) साधा यादृच्छिक नमुना निवड
 - (B) पूंजक नमुना निवड
 - (C) स्तरित नमुना निवड
 - (D) कोटा नमुना निवड
- 85. ज्या वेळेला निर्मित संकल्पनेच मापन सर्वसाधारपणे स्थिर किंवा त्यावर अवलंबून राहता येत त्याला असे म्हणतात :
 - (A) वैधता
 - (B) अधिकृतता
 - (C) विश्वासार्हता
 - (D) प्रतिकृती
- 86. समाजकार्य संशोधन प्रामुख्याने :
 - (A) मायक्रो लेव्हल प्रक्टीस
 - (B) मॅक्रो लेव्हल प्रक्टीस
 - (C) मेझो लेव्हल प्रक्टीस
 - (D) सर्व्हे रिसर्च

87.	Match the following for their association :	87.	जोड्या लावा :			
			यादी I			
	List I		(a) संभाव्यता नमुना चाचणी			
	(a) Probability Sampling		(b) प्रायोगिक संशोधन			
	(b) Experimental Research		(c) बहु-स्तरीय नमुना चाचणी			
	(c) Multistage Sampling					
	(d) Non-probability Sampling		(d) अ-संभाव्य नमुना चाचणी			
	List II		यादी II			
	(1) Quota Sampling		(1) कोटा नमुना चाचणी			
	(2) Cluster Sampling		(2) पुंज नमुना चाचणी			
			(3) नियंत्रित गट			
	(3) Control Group		(4) स्तरित याद्रच्छिक नमुना चाचणी			
	(4) Stratified Random Sampling		संकेतांक :			
	Codes :					
	(a) (b) (c) (d)		(a) (b) (c) (d)			
	(A) (4) (3) (2) (1)		(A) (4) (3) (2) (1)			
	(B) (3) (1) (4) (2)		(B) (3) (1) (4) (2)			
	(C) (3) (4) (1) (2)		(C) (3) (4) (1) (2)			
	(D) (3) (2) (1) (4)		(D) (3) (2) (1) (4)			
88.	Qualitative research is based on	88.	गुणात्मक संशोधन हे या तत्त्वज्ञानावर			
	philosophy.		आधारित आहे.			
	(A) Positivism		(A) पॉझीटीव्हीझम			
	(B) Individualism		(B) इंडिव्हीजुएलिझम			
	(C) Ad-hocism		(C) ॲड-हॉकीझम			
	(D) Interpretivism		(D) इंटरप्रिटीव्हीझम			

- 89. When an independent variable is manipulated without the random assignment :
 - (A) Ex-post facto Research Design
 - (B) True Experimental Research Design
 - (C) Solomon Four Groups Research Design
 - (D) Quasi-Experimental Research Design
- 90. Review of literature is
 - (A) Reviewing Newspaper
 - (B) Assessing Research
 - (C) Examining Books, Articles, Research
 - (D) Review of Audited Reports
- 91. Article 22 of the Universal Declaration of Human Rights, declares that :
 - (A) everyone, as a member of society, has the right to social security
 - (B) everyone, as a member of society, has the right to social welfare
 - (C) everyone, as a member of society, has the right to social policy
 - (D) everyone, as a member of society, has the right to social service
- 92. The National Commission for Women Bill was passed by the Lok Sabha on :
 - (A) 9th August 1970
 - (B) 9th August 1980
 - (C) 9th August 1990
 - (D) 9th August 2000

- 89. जेंव्हा स्वतंत्र चल हा यादृच्छिक असाइन्मेन्ट न करता हाताळला जातो त्याला असे म्हणतात.
 - (A) एक्स-पोस्ट फॅक्टो रिसर्च डिझाईन
 - (B) ट्रू एक्सपेरिमेन्टल रिसर्च डिझाईन
 - (C) सोलोमोन फोर ग्रुपस् रिसर्च डिझाईन
 - (D) क्वाझी-एक्सपरीमेंटल रिसर्च डिझाईन
- 90. साहित्य परीक्षण म्हणजे :
 - (A) वर्तमानपत्रांच परीक्षण
 - (B) संशोधन मूल्यांकन
 - (C) पुस्तक, लेख, संशोधन इ. परीक्षण
 - (D) अंकेक्षित अहवालाच परीक्षण
- 91. मानवी हक्काच्या विश्व जाहिरनाम्याप्रमाणे कलम22 जाहीर करते :
 - (A) प्रत्येकाला समाजाचा सदस्य म्हणून सामाजिक सुरक्षेतेचा अधिकार आहे
 - (B) प्रत्येकाला समाजाचा घटक म्हणून समाज कल्याणाचा अधिकार आहे
 - (C) प्रत्येक समाजाचा घटक म्हणून सामाजिक धोरणाचा अधिकार आहे
 - (D) प्रत्येक समाजाचा घटक म्हणून सामाजिक सेवेचा अधिकार आहे
- 92. लोकसभेमध्ये भारतीय महिला आयोग खालील– पैकी कोणत्या वर्षी मंजूर झाला ?
 - (A) ऑगस्ट 9, 1970
 - (B) ऑगस्ट 9, 1980
 - (C) ऑगस्ट 9, 1990
 - (D) ऑगस्ट 9, 2000

[P.T.O.

- 93. from different states of Indian Union for national level organizations, can come together to establish a voluntary organization and start running it.
 - (A) Eight persons
 - (B) Nine persons
 - (C) Ten persons
 - (D) Eleven persons
- 94. Social welfare administration is a :
 - (A) Primary method of social work
 - (B) Secondary method of social work
 - (C) Tertiary method of social work
 - (D) Mixed method of social work
- 95. The acronym 'CBO' stands for :
 - (A) Central Bank of Odisha
 - (B) Community Based Organisation
 - (C) Centre of Business
 - (D) Community Based Ordinance
- 96. Which one of the following theories assumes welfare is a legal or statutory responsibility of the employer ?
 - (A) Paternalistic theory
 - (B) Policing theory
 - (C) Philanthropic theory
 - (D) Placating theory

- 93. भारतातील लोक वेगवेगळ्या राज्यातील एकत्र येऊन 'राष्ट्रीय स्वयंसेवी संस्था' तयार करून चालवू शकतात. (A) आठ व्यक्ती
 - (B) नऊ व्यक्ती
 - (C) दहा व्यक्ती
 - (D) अकरा व्यक्ती
- 94. समाज कल्याण प्रशासन म्हणजे :
 - (A) समाज कार्याची प्राथमिक पद्धती
 - (B) समाज कार्याची दुय्यम पद्धती
 - (C) समाज कार्याचा कार्य विभाग
 - (D) समाज कार्याची एकत्रित पद्धती
- 95. CBO या संक्षिप्त रूपाचे पूर्ण रूप लिहा :
 - (A) सेन्ट्रल बँक ऑफ ओडीसा
 - (B) वस्तिस्थरावरील संघटना
 - (C) व्यवसायाचे केंद्र
 - (D) वस्तिस्थरावरील अधिनियम
- 96. खालीलपैकी कोणत्या सिद्धांतानुसार कल्याण हे कायदेशीर किंवा कायद्याच्या नियमाने मालकाची जबाबदारी आहे ?
 - (A) पुरुष प्रधान सिद्धांत
 - (B) पोलीसिंग सिद्धांत/कायदचाचे राज्य
 - (C) दुसऱ्यांना मदत देऊन त्यांचे कल्याण व्हावे
 असे मानणारी व्यक्ती
 - (D) कायद्याने कामगारांचे कल्याण व्हावे असे मानणे

- 97. Help Age International Network was established in the year :
 - (A) **1953**
 - (B) **1963**
 - (C) 1973
 - (D) 1983
- 98. refers to benefits or services, which people receive in lieu of contributions to an insurance programme.
 - (A) Social welfare
 - (B) Social assistance
 - (C) Social service
 - (D) Social insurance
- 99. Which one of the following principles is *not* the principle of social welfare administration ?
 - (A) The Principle of Individulisation
 - (B) The Principle of Professional Responsibility
 - (C) The Principle of Agency Purpose
 - (D) The Principle of Cultural Setting
- 100. The Indian Societies Registrations Act, was enacted in the year
 - (A) 1860
 - (B) **1947**
 - (C) 1956
 - (D) **1960**

- 97. हेलपेज आंतरराष्ट्रीय नेटवर्क कोणत्या वर्षी स्थापन
 - झाले ?
 - (A) **1953**
 - (B) **1963**
 - (C) 1973
 - (D) 1983
- 98. विमा कार्यक्रमाचा एक भाग म्हणून हा कायदा किंवा सेवा दिली जाते. (A) समाज कल्याण (B) सामाजिक सहायता (C) समाज सेवा (D) सामाजिक विमा 99. खालीलपैकी कोणते तत्त्व समाज कल्याण प्रशासनाचे तत्त्व नाही ? (A) व्यक्तिकरणाचे तत्त्व (B) व्यावसायिक जबाबदारीचे तत्त्व (C) संस्था उद्देशाचे तत्त्व (D) सांस्कृतिक सेटींगचे तत्त्व 100. इंडियन सोसायटीज रजिस्ट्रेशन कायदा यावर्षी पास झाला. (A) 1860 (B) 1947
 - (C) 1956
 - (D) 1960

ROUGH WORK